

Wydział Polityki Społecznej
Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie

**ZAKŁADY PRACY CHRONIONEJ
ORAZ ZAKŁADY AKTYWNOŚCI ZAWODOWEJ
WOJEWÓDZTWA WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO
w latach 2009 - 2010**

Olsztyn, sierpień 2011 rok

I. WSTĘP

Niepełnosprawność jest jednym z poważniejszych problemów współczesnej cywilizacji. Pomimo tego, że obserwujemy ciągły rozwój medycyny, jak również żyjemy w permanentnym postępie cywilizacyjnym, to, niestety, nie udało się ograniczyć wzrostu liczby osób niepełnosprawnych. Na świecie jest ponad 650 milionów osób niepełnosprawnych - stanowi to blisko 15 % populacji. Konferencja Światowa o Prawach Człowieka z 1993 roku potwierdziła stanowczo, że osobom niepełnosprawnym należą się równe szanse oraz takie same prawa, jakie posiadają pozostali członkowie społeczeństwa.¹

Ostatnie pełne dane dotyczące liczby osób niepełnosprawnych w Polsce pochodzą z Narodowego Spisu Powszechnego z 2002 roku. Według tego spisu w 2002 roku liczba osób niepełnosprawnych ogółem wynosiła blisko 5,5 mln, w tym około 4,5 mln posiadało prawne potwierdzenie faktu niepełnosprawności, a 4,3 mln spośród nich stanowiły osoby w wieku 15 lat i więcej.² Według wyników kwartalnego reprezentacyjnego Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL) prowadzonego przez GUS, liczba tych ostatnich od tego czasu systematycznie spadała i w 2009 roku wynosiła około 3,5 mln osób (dokładnie 3506 tys.). Oznacza to, że 11,1% ludności w wieku 15 lat i więcej posiada prawne orzeczenie niepełnosprawności. W 2009 roku liczba osób niepełnosprawnych prawnie w wieku produkcyjnym wynosiła około 2,1 mln.³

W 2009 roku 27,2% osób niepełnosprawnych w wieku 15 lat i więcej miało orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności (lub orzeczenie równoważne), 38,4% tych osób posiadało orzeczenie o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności (lub równoważne), a 34,4% - orzeczenie o lekkim stopniu niepełnosprawności (lub równoważne). Wśród osób niepełnosprawnych w wieku produkcyjnym odsetek osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności jest znacznie mniejszy, przy wyraźnie wyższym odsetku osób z lekkim stopniem niepełnosprawności (odsetki wynoszą odpowiednio: 18,7%, 40,2% i 41,1%). W ciągu ostatnich lat nastąpiło zwiększenie udziału osób z orzeczonym umiarkowanym stopniem niepełnosprawności (od 2006 roku - o 2,4 pkt. proc. wśród

---

1 www.niepelnosprawni.gov.pl

2 Narodowy spis powszechny, Osoby niepełnosprawne województwo warmińsko-mazurskie, Olsztyn 2004

3 www.niepelnosprawni.gov.pl

osób w wieku 15 lat i więcej oraz o 3,8 pkt. proc. wśród osób w wieku produkcyjnym), jak też znacznym (odpowiednio o 2,9 pkt. proc. i 3,1 pkt. proc.) oraz zmniejszenie udziału osób z orzeczoną lekką stopniem niepełnosprawności (od 2006 roku odpowiednio o 5,3 pkt. proc. i 6,9 pkt. proc.).

Według cytowanego spisu⁴ w województwie warmińsko-mazurskim liczba osób niepełnosprawnych wynosiła 211,6 tysięcy, co stanowi 14,8 % ludności województwa. Sytuacja tych osób na rynku pracy jest bardzo niekorzystna, są one po prostu bierne zawodowo. Zdecydowanie przeważającą formą zatrudnienia osób niepełnosprawnych jest zatrudnienie w zakładach pracy chronionej lub zakładach aktywności zawodowej.

---

4 Narodowy spis powszechny, Osoby niepełnosprawne, województwo warmińsko-mazurskie, Olsztyn 2004

II. PODSTAWA PRAWNA FUNKCJONOWANIA ZAKŁADÓW PRACY CHRONIONEJ I ZAKŁADÓW AKTYWNOŚCI ZAWODOWEJ

2.1. Podstawa prawna funkcjonowania zakładów pracy chronionej

Zagadnienia związane z zatrudnianiem osób niepełnosprawnych oraz funkcjonowaniem zakładów pracy chronionej uregulowane są w:

1. ustawie z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (tj. Dz. U. z 2011 r. Nr 127, poz. 721),
2. rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 19 grudnia 2007 r. w sprawie zakładowego funduszu rehabilitacji osób niepełnosprawnych (Dz. U. Nr 245, poz. 1810).

Status zakładu pracy chronionej (zpch) uzyskuje pracodawca zatrudniający co najmniej 25 pracowników w przeliczeniu na pełne etaty oraz spełniający ściśle określone warunki zapisane w ustawie. Jednym z podstawowych warunków jest wymóg zatrudnienia co najmniej 40 % osób niepełnosprawnych w przeliczeniu na pełne etaty, w tym co najmniej 10 % ogółu zatrudnionych powinny stanowić osoby z umiarkowanym lub znacznym stopniem niepełnosprawności, albo zatrudniać co najmniej 30% osób niepełnosprawnych niewidomych lub psychicznie chorych, albo upośledzonych umysłowo zaliczonych do znacznego lub umiarkowanego stopnia niepełnosprawności. Pracodawca winien zapewnić również doraźną i specjalistyczną opiekę medyczną, a także usługi rehabilitacyjne dla pracowników niepełnosprawnych. Ponadto wszystkie obiekty i pomieszczenia zpch muszą spełniać kryteria dostępności dla osób niepełnosprawnych, który to fakt potwierdza na wniosek pracodawcy Państwowa Inspekcja Pracy.

2.2. Podstawa prawna funkcjonowania zakładów aktywności zawodowej

Zagadnienia związane z zatrudnianiem osób niepełnosprawnych oraz funkcjonowaniem zakładów aktywności zawodowej uregulowane są w:

1. ustawie z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (tj. Dz. U. z 2011 r. Nr 127, poz. 721),
2. rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 14 grudnia 2007 r. w sprawie zakładów aktywności zawodowej (Dz. U. nr 242, poz. 1776).

Status zakładu aktywności zawodowej (zaz) uzyskuje organizator (gmina, powiat, fundacja, stowarzyszenie lub inna organizacja społeczna), którego statutowym zadaniem jest rehabilitacja

zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych. Organizator, żeby uzyskać status zaz dla wyodrębnionej organizacyjnie i finansowo jednostki, zobowiązany jest zatrudniać w tej jednostce co najmniej 70 % osób niepełnosprawnych zaliczonych do znacznego stopnia niepełnosprawności lub zaliczonych do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności, u których stwierdzono autyzm, upośledzenie umysłowe, chorobę psychiczną. Ponadto organizator winien spełniać pozostałe warunki określone przepisami dla zakładu aktywności zawodowej, a więc dotyczące dostępności obiektów dla osób niepełnosprawnych i zagwarantowania opieki medycznej.

2.3. Zadania wojewody

Zgodnie z zapisami wymienionych aktów prawnych do zadań wojewody należy przyznawanie statusu zakładu pracy chronionej (zpch) lub zakładu aktywności zawodowej (zaz), uchylanie tego statusu w przypadku niespełniania ustawowych warunków oraz sprawowanie nadzoru nad tymi zakładami.

Do obowiązków Wojewody należy również okresowa - nie rzadziej niż raz na 2 lata - kontrola spełniania wyżej opisanych warunków.

Zgodnie z zapisem art. 30 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych⁵ decyzję w sprawie przyznania statusu, potwierdzającą spełniania ustawowych warunków, wydaje wojewoda. Wojewoda może również zwolnić, w drodze decyzji, na czas określony, nie dłużej jednak niż na 6 miesięcy, prowadzącego zpch od spełniania warunków, o których mowa w art. 28 ust. 1 pkt 1 lit. a ustawy, jeżeli prowadzący zpch zatrudnia co najmniej 60 % osób niepełnosprawnych, a właściwy powiatowy urząd pracy nie może skierować wymaganej liczby osób niepełnosprawnych zaliczonych do znacznego lub umiarkowanego stopnia niepełnosprawności.

Wojewoda może, również w drodze decyzji, zwolnić z obowiązku prowadzenia działalności gospodarczej przez okres 12 miesięcy poprzedzających złożenie wniosku o przyznanie statusu zpch lub z obowiązku utrzymania ustawowych wskaźników, jeśli wnioskodawca przejął wraz ze wszystkimi pracownikami zpch w likwidacji lub zagrożony upadłością. Szczegółowe procedury zapisane są w cytowanym art. 30 ustawy.

---

⁵ Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (tj. Dz. U. z 2011 r. Nr 127, poz. 721).

III. DANE STATYSTYCZNE DOTYCZĄCE ZAKŁADÓW PRACY CHRONIONEJ I ZAKŁADÓW AKTYWNOŚCI ZAWODOWEJ W LATACH 2009 - 2010

3.1. Dane statystyczne ogólne

W województwie warmińsko-mazurskim działało - według stanu na dzień 31.12.2010 roku - 77 zakładów pracy chronionej i 4 zakłady aktywności zawodowej, w których zatrudnienie znalazły 5.854 osoby niepełnosprawne. Poziom zatrudnienia wymagany dla uzyskania statusu zakładu pracy chronionej przeliczany jest na pełne etaty.

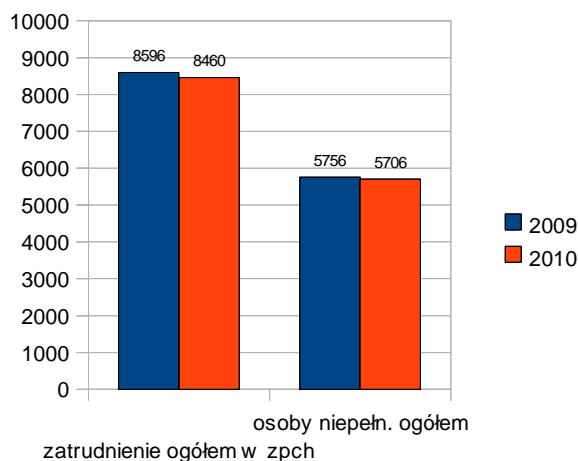
Zestawienie zatrudnienia osób niepełnosprawnych w przeliczeniu na pełny wymiar czasu pracy przedstawia tabela poniżej:

Rok	zpch zatrudnienie w osobach	zpch zatrudnienie w etatach	zaz zatrudnienie w osobach	zaz zatrudnienie w etatach
2009	5.756	5.487,01	147	92,12
2010	5.706	5.488,68	149	92,65

Wśród zakładów pracy chronionej funkcjonuje 15 spółdzielni inwalidów, w tym jedna spółdzielnia niewidomych, które zatrudniają 2.173 osoby ogółem, w tym 1.832 osoby niepełnosprawne.

W 2009 roku status zakładu pracy chronionej utraciły 3 firmy. W 2010 roku 9 firm utraciło status zpch, a uzyskały go 4 firmy. Natomiast liczba zaz w latach 2009-2010 pozostaje na niezmiennym poziomie.

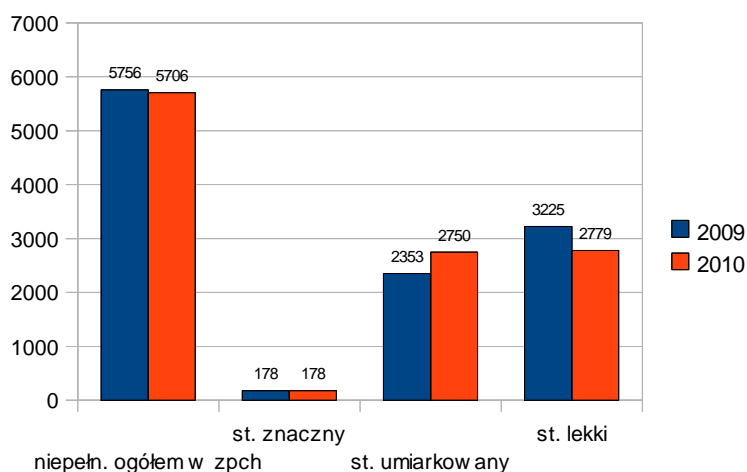
3.2. Zatrudnienie w zakładach pracy chronionej województwa warmińsko-mazurskiego w latach 2009 - 2010

W 2009 r. w zakładach pracy chronionej zatrudnionych było 8.596 osób ogółem, z czego 5.756 osób niepełnosprawnych, co stanowiło 66,96 % ogółu zatrudnionych pracowników w tych zakładach.

W 2010 r. odnotowano nieznaczny spadek zatrudnienia osób ogółem - do poziomu 8.460, jak również spadek liczby pracowników niepełnosprawnych - do poziomu 5.706 osób, jednak wskaźnik zatrudnienia osób niepełnosprawnych w stosunku do zatrudnionych pracowników ogółem był wyższy i wynosił 67,44 %.

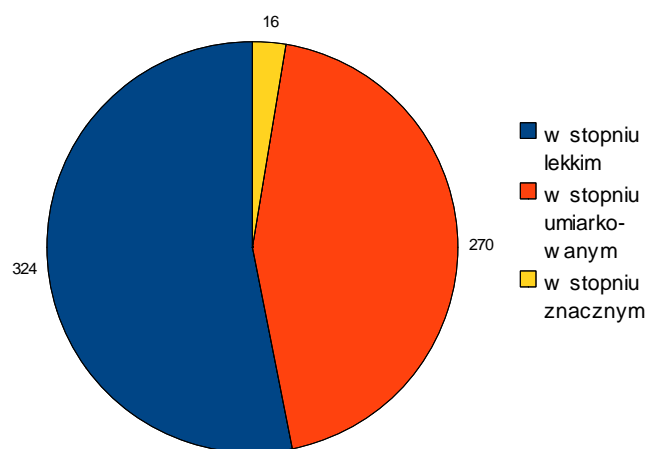
3.3. Zatrudnienie osób niepełnosprawnych w zpch w latach 2009 - 2010 wg stopni niepełnosprawności przedstawia poniższe zestawienie

Wśród pracowników niepełnosprawnych w zpch przeważają osoby z lekkim stopniem niepełnosprawności (w roku 2009 - 56,02 %, a w 2010 - 48,70 %). Pracownicy z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności stanowili w roku 2009 - 40,87 % ogółu zatrudnionych, a w 2010 - 48,19 %. Najmniej liczną grupę pracowników zpch stanowią osoby ze znacznym stopniem niepełnosprawności. W roku 2009 było to 3,09 %, a w 2010 – 3,11 %.⁶

Wśród 5.756 zatrudnionych w 2009 roku osób niepełnosprawnych 610 stanowią osoby psychicznie chore lub upośledzone umysłowo (10,59%), natomiast 166 to osoby niewidome (2,88%) .

Osoby psychicznie chore lub upośledzone umysłowo zatrudnione w zakładach pracy chronionej w 2009 roku według stopni niepełnosprawności:

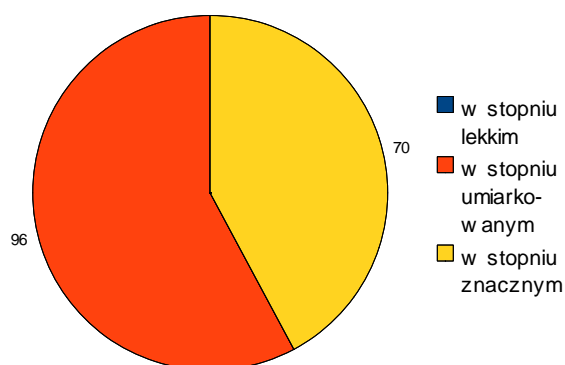

---

⁶ Źródło danych stanowi zbiorcza informacja półroczna przesyłana przez zakłady pracy chronionej oraz zakłady aktywności zawodowej na podst. art. 30 ust. 4 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.

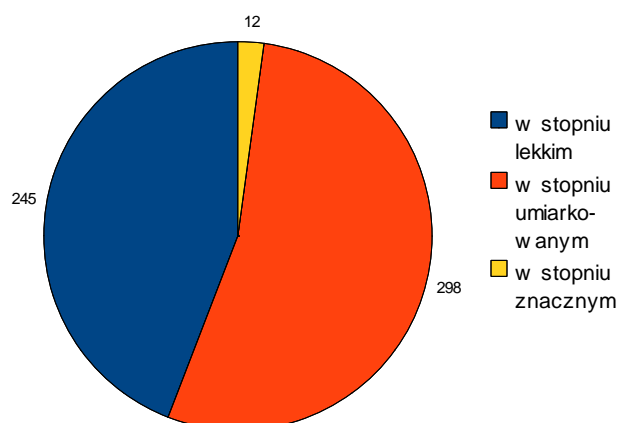

Osoby niewidome zatrudnione w zakładach pracy chronionej w 2009 roku według stopni niepełnosprawności (nie odnotowano osób niewidomych z lekkim stopniem niepełnosprawności):

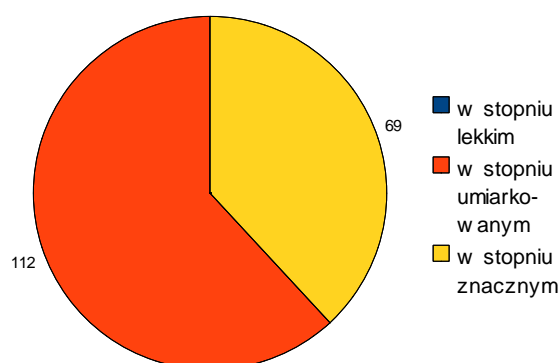

W roku 2010 spośród 5.706 zatrudnionych osób niepełnosprawnych 555 stanowią osoby psychicznie chore lub upośledzone umysłowo (9,72%), a 181 niewidome (3,17%).

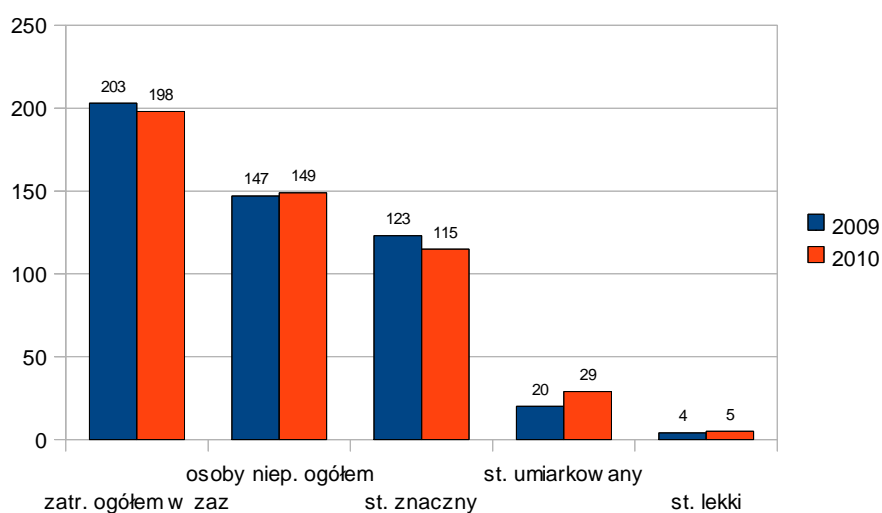
Osoby psychicznie chore lub upośledzone umysłowo zatrudnione w zakładach pracy chronionej w 2010 roku według stopni niepełnosprawności:

Osoby niewidome zatrudnione w zakładach pracy chronionej w 2010 roku według stopni niepełnosprawności (nie odnotowano osób niewidomych z lekkim stopniem niepełnosprawności):

3.4. Zatrudnienie osób niepełnosprawnych w zaz w latach 2009 - 2010 wg stopni niepełnosprawności przedstawia poniższe zestawienie

Wśród pracowników niepełnosprawnych zatrudnionych w zaz przeważa liczba osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności, co stanowiło w roku 2009 - 83,67 %, a w 2010 - 77,18%. Pracownicy z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności stanowili w roku 2009 - 13,6 %, a w 2010 - 19,46 %. Najmniej liczną grupę pracowników w zaz stanowią osoby z lekkim stopniem niepełnosprawności. W roku 2009 było to 2,72 %, a w 2010 - 3,35 %.

W 2009 roku w zakładach aktywności zawodowej na 147 zatrudnionych osób niepełnosprawnych 48 (32 osoby stopień znaczny i 16 osób stopień umiarkowany) stanowiły osoby psychicznie chore lub upośledzone umysłowo (32,65 %), a 52 to osoby niewidome (35,37 %) ze znacznym stopniem niepełnosprawności.

Wśród 149 zatrudnionych w 2010 roku osób niepełnosprawnych w zakładach aktywności zawodowej 50 (25 osób stopień znaczny i 25 osób stopień umiarkowany) stanowiły osoby psychicznie chore lub upośledzone umysłowo (33,56 %), a 44 to osoby niewidome (29,53 %) ze znacznym stopniem niepełnosprawności.

IV. KONTROLE ZAKŁADÓW PRACY CHRONIONEJ I ZAKŁADÓW AKTYWNOŚCI ZAWODOWEJ W LATACH 2009 - 2010

4.1. Podstawa prawna kontroli

Obowiązek kontroli zakładów pracy chronionej oraz zakładów aktywności zawodowej nakłada na Wojewodę cytowana ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (art. 30 ust. 3b). Ustawa określa również częstotliwość kontroli - a mianowicie, **w okresie 2 lat** muszą być skontrolowane wszystkie zakłady mające siedzibę w województwie.

Postępowanie kontrolne określa rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 14 marca 2008 r. w sprawie trybu i sposobu przeprowadzania kontroli przez ograny upoważnione do kontroli na podstawie ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. Nr 53, poz. 323).

4.2. Zakres kontroli

W zakładach pracy chronionej (zpch) kontrolą objęte są następujące dokumenty i zagadnienia:

- podstawa działalności gospodarczej - KRS, NIP, Regon, decyzja przyznająca status,
- analiza stanu zatrudnienia pracowników ogółem oraz w przeliczeniu na pełne etaty w okresie objętym kontrolą,
- ważność orzeczeń o niepełnosprawności,
- sprawdzenie prawidłowości wyliczenia wskaźników zatrudnienia osób niepełnosprawnych,
- porównanie wyciągu ze stanu konta Zakładowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (ZFRON) z ewidencją finansowo-księgową funduszu,
- aktualność regulaminu ZFRON, przykłady dysponowania funduszem, pomoc indywidualna pracownikom niepełnosprawnym,
- korzystanie przez pracodawców z pomocy publicznej "de minimis" w ostatnich trzech latach oraz wysokość tej pomocy,
- zagwarantowanie opieki medycznej dla pracowników niepełnosprawnych,
- posiadanie przez pracodawców decyzji Państwowej Inspekcji Pracy dopuszczających pomieszczenia i obiekty do zatrudniania osób niepełnosprawnych.

W odniesieniu do zakładów aktywności zawodowej (zaz) kontroli poddawane są następujące dokumenty i zagadnienia:

- aktualna podstawa działalności,
- analiza stanu zatrudnionych pracowników,
- posiadanie przez pracowników aktualnych orzeczeń o niepełnosprawności,
- spełnianie wymogu zatrudnienia co najmniej 70 % osób niepełnosprawnych przez zaz,
- porównanie stanu konta z ewidencją finansowo-księgową zakładowego funduszu aktywności,
- regulamin zakładowego funduszu aktywności, przykłady dysponowania funduszem,
- działalność zespołu programowego, indywidualne programy rehabilitacji, realizacja planów zatrudnienia osób niepełnosprawnych u innego pracodawcy,
- posiadanie przez pracodawców umów zapewniających opiekę medyczną dla pracowników,
- posiadanie decyzji Państwowej Inspekcji Pracy stwierdzającej dostępność dla osób niepełnosprawnych pomieszczeń i obiektów zajętych na prowadzenie zaz.

4.3. Wykaz zakładów pracy chronionej i zakładów aktywności zawodowej skontrolowanych w 2009 i 2010 roku

W roku 2009 pracownicy Wydziału Polityki Społecznej skontrolowali 49 zakładów pracy chronionej na 78 ówczesnie funkcjonujących, a w 2010 roku 34 zakłady pracy chronionej na 77 funkcjonujących oraz 4 zakłady aktywności zawodowej na 4 funkcjonujące.

Zakłady pracy chronionej skontrolowane w 2009 roku:

1. „ALFA” H. Durzyńska Działdowo,
2. ZPO FAMA A. Młodoch Działdowo,
3. „AUTO-LAND” J. Andrzejewski Olsztyn,
4. „AUTO MOTO EŁK” Ełk,
5. PP-HM EXMOT Ełk,
6. MASARNIA MATIS Susz,
7. ROLMAX Sp. z o.o. Susz,
8. PLAST-FOL Sp. z o.o. Samplawa,
9. ZP-H DRWĘCA Sp. jawna Kurzętnik,
10. DEKORGLASS DZIAŁDOWO SA Działdowo,
11. INTERSECURIT Sp. jawna Działdowo,
12. WOLNOŚĆ Meblarska Spółdzielnia Inwalidów Lidzbark,
13. MARŁUK Lidzbark,
14. „CLEANER” Sp. jawna Elbląg,
15. Drukarnia OPEGIEK Sp. z o.o. Elbląg,
16. Spółdzielnia INKA Olsztyn,
17. Agencja Detektywistyczna PEWNOŚĆ Biskupiec,
18. Firma „ADAMS” H. Pędzich Mrągowo,
19. „AROKA” Sp. z o.o. Olsztyn,
20. PIEKARNIA Z. Dąbkowski Olsztyn,
21. MAZURSKA Spółdzielnia Inwalidów Morąg,
22. POSTĘP Spółdzielnia Inwalidów Elbląg,
23. PW NORD-OST Sp. z o.o. Gołdap,
24. PPH HALEX H. Tatkowski Elbląg,
25. „INTERLECH” Sp. jawna Elbląg,
26. STAR-DADAJ Sp. z o.o. Olsztyn,
27. LAC-MET Nowumgrom Sp. kom. Kobyłocha,

28. STOLMET-SZCZYTNO Sp. jawna Szczytno,
29. Spółdzielnia WULKAN Olsztyn,
30. LUPUS Sp. jawna Elbląg,
31. MAGNUS Sp. z o.o. Elbląg,
32. USS Giżycko,
33. Spółdzielnia Inwalidów ZGODA Giżycko,
34. Spółdzielnia Inwalidów POKÓJ Ryn,
35. TARGET s.c. Olsztyn,
36. TOTAL-EKO SA Olsztyn,
37. MOP 83 Sp. z o.o. Elbląg,
38. ELSTAR OILS SA Elbląg,
39. PPH WARTEX Olsztyn,
40. SKÓRTEX Sp. jawna Braniewo,
41. WARSZMET Sp. kom. Elbląg,
42. MAGRA Kętrzyn,
43. MARK-IG Sp. z o.o. Olsztyn,
44. Wojewódzka Handlowa Spółdzielnia Inwalidów Elbląg,
45. WOLNOŚĆ Sp. z o.o. Elbląg,
46. Warmińsko-Mazurska Spółdzielnia Inwalidów Olsztyn,
47. Spółdzielnia Inwalidów WARMIA Orneta,
48. Spółdzielnia Warmińska Lidzbark Warm.,
49. Zakład Stolarski W. Tański Rozogi.

Zakłady pracy chronionej skontrolowane w 2010 roku:

1. „FENIKS” Agencja Ochrony Ostróda,
2. Spółdzielnia Pracy KONWÓJ Ostróda,
3. METALOWA Spółdzielnia Inwalidów Barczewo,
4. MAZUR-TOM Wójtowo,
5. YETICO SA Olsztyn,
6. Ostródzkie Przedsiębiorstwo Budowlane HOLDING Ostróda,
7. MATREX-MIERKI Olsztynek,
8. MOD-BIS Sp. z o.o. Żabi Róg,
9. SOLAS Morąg,
10. KART-MAP Nikielkowo-Olsztyn,
11. „GWARANCJA” Spółdzielnia Inwalidów Olsztyn,
12. NESCO Sp. jawna Olsztyn,

13. PLANETA EKOLOGII Olsztyn,
14. CZMUDA SA Olsztyn,
15. POLPLAST Sp. z o.o. Olsztyn,
16. MASTERPRESS SA Olsztyn,
17. UNICORN Sp. z o.o. Olsztyn,
18. ROKPOL Olsztyn,
19. PW WITAL Gołdap,
20. PW WITAL s.c. Gołdap,
21. BIG Sp. komandytowa Elbląg,
22. Agencja Ochrony SKORPION Ostróda,
23. Spółdzielnia Niewidomych ELSIN Elbląg,
24. VA BANK Sp. jawna Elbląg,
25. „GARDA” Agencja Ochrony Olsztyn,
26. Spółdzielnia Inwalidów SYNTEZA Gutkowo,
27. GERDA-STAR Morąg,
28. ZPT i O A. Cebula Pasłęk,
29. PIGO Sp. z o.o. Dobrze Miasto,
30. PZN Ośrodek Mieszkalno - Rehabilitacyjny Olsztyn.

Zakłady aktywności zawodowej skontrolowane w 2010 r.:

1. ZAZ Al. 1 Maja 30 Giżycko,
2. ZAZ Kamionek Wielki 82 Tolkmicko,
3. ZAZ ul. Gen. Józefa Bema 54, Elbląg
4. ZAZ ul. Paukszty 57 Olsztyn.

4.4. Wyniki czynności sprawdzająco-wyjaśniających

W wyniku przeprowadzonych kontroli w 2009 r. stwierdzono w jednym przypadku brak zatrudniania wymaganej liczby pracowników ogółem, tj. poniżej 25 osób w przeliczeniu na pełne etaty. Zostało wszczęte postępowanie administracyjne w celu uchylenia statusu zakładu pracy chronionej. Pozostałe skontrolowane zakłady pracy chronionej oraz zakłady aktywności zawodowej spełniały ustawowe kryteria, wszystkie kontrole zakończono wynikiem pozytywnym. Na 34 kontrole w 2010 r. nie wszczęto ani jednego postępowania administracyjnego w celu uchylenia statusu. Ten stan rzeczy świadczy o dużej odpowiedzialności pracodawców i wywiązaniu się przez nich z podjętej misji prowadzenia zakładu pracy chronionej, czy zakładu aktywności zawodowej.

W wyniku kontroli akt osobowych pracowników niepełnosprawnych i pełnosprawnych stwierdzono, że w latach 2009 - 2010 zakłady pracy chronionej spełniały warunek zatrudniania nie mniej niż 25 pracowników w przeliczeniu na pełny wymiar czasu pracy (poza wyżej omówionym przypadkiem w 2009 roku). Zakłady aktywności zawodowej spełniły ustawowy warunek zatrudniania co najmniej 70 % osób niepełnosprawnych zaliczonych do znacznego stopnia niepełnosprawności lub zaliczonych do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności.

Na podstawie kontroli aktualności orzeczeń ustalających znaczny, umiarkowany i lekki stopień niepełnosprawności, pozostających w aktach osobowych pracowników zakładów pracy chronionej potwierdzono, iż spełniony został również warunek zatrudnienia, w przeliczeniu na pełny wymiar czasu pracy, co najmniej 40 % osób niepełnosprawnych oraz co najmniej 10 % ogółu zatrudnionych osób zaliczonych do znacznego lub umiarkowanego stopnia niepełnosprawności, liczonych do ogółu zatrudnionych.

W celu potwierdzenia przystosowania obiektów i pomieszczeń dla potrzeb zatrudnianych osób niepełnosprawnych, użytkowanych przez zakład pracy zgodnie z zasadami i przepisami bezpieczeństwa i higieny pracy oraz uwzględnienia potrzeb osób niepełnosprawnych w zakresie przystosowania i dostępności stanowisk pracy, pomieszczeń higieniczno-sanitarnych i ciągów komunikacyjnych, pracodawcy przedłożyli stosowne decyzje przyznające statusy zakładów pracy chronionej oraz zakładów aktywności zawodowej na czas nieokreślony wraz z decyzjami lub postanowieniami Państwowej Inspekcji Pracy w Olsztynie stwierdzającymi, że obiekty i pomieszczenia użytkowane przez zakłady pracy spełniają określone ustawą warunki dostępności.

Pracodawcy gwarantowali pracownikom niepełnosprawnym specjalistyczną opiekę medyczną oraz poradnictwo i usługi rehabilitacyjne, oznacza to, że dysponowali aktualnymi umowami z zakładami opieki zdrowotnej lub lekarzami medycyny pracy, świadczącymi usługi zdrowotne i rehabilitacyjne wymagane dla dysfunkcji występujących wśród zatrudnionych osób niepełnosprawnych w prowadzonych zakładach.

Pracodawcy terminowo przedstawiali Wojewodzie półroczne informacje dotyczące zatrudnienia oraz spełniania pozostałych warunków i realizacji obowiązków, o których mowa w art. 28 i 33 ust. 1 i 3 cytowanej ustawy - odpowiednio - do 20 lipca za I półrocze, i do 20 stycznia za II półrocze.

Zespół kontrolny zbadał dokumenty dotyczące Zakładowych Funduszy Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. Z przedstawionych dokumentów wynikało, że pracodawcy we wszystkich zakładach posiadali odrębne rachunki bankowe dla zakładowego funduszu rehabilitacji osób niepełnosprawnych.

Na podstawie dostępnych dla pracowników i aktualizowanych regulaminów udzielana była pomoc osobom niepełnosprawnym z zakładowego funduszu rehabilitacji w zakresie zgodnym z przytoczonym wyżej rozporządzeniem w sprawie zakładowego funduszu rehabilitacji osób niepełnosprawnych. Pomoc ta obejmowała między innymi: dofinansowanie zakupu okularów, leków, ubezpieczeń komunikacyjnych, turnusów rehabilitacyjnych, wypoczynku pracowników, przedmiotów ortopedycznych i pomocniczych. Ponadto udzielano pracownikom niepełnosprawnym pożyczek z przeznaczeniem na adaptację mieszkań do potrzeb wynikających z rodzaju dysfunkcji.

V. PODSUMOWANIE

W oparciu o przeprowadzone kontrole w jednym przypadku stwierdzono, że pracodawca nie spełniał ustawowych kryteriów, czego skutkiem było wszczęcie postępowania administracyjnego zakończonego wydaniem decyzji uchylającej status zakładu pracy chronionej.

We wszystkich pozostałych skontrolowanych zakładach pracodawcy spełniali ustawowe wymagania określone dla zakładów pracy chronionej.

Rehabilitacja zawodowa osób niepełnosprawnych jest jednym z najskuteczniejszych sposobów przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu tych osób, dlatego pomoc publiczna oferowana zakładom pracy chronionej ma takie ogromne znaczenie w kreowaniu polityki społecznej.